

Tove Jansson 29.1.2016–

Vinkkejä opettajille – näyttelyyn liittyviä tehtäviä koulutunneille

Yläkoulu- ja lukioluokat

1. "OLETKO SINÄ AIKUINEN VAI LAPSI?"

Tove Janssonin teoksissa, niin kuvissa kuin teksteissäkin, todellisuus ja taru sekoittuvat. Leikki ja haaveilu eivät kuulu pelkästään lapsille vaan niistä saavat nauttia kaiken ikäiset. Tämä asenne näkyi myös Toven omassa elämässä, ja eräs Toven tuttavaperheen lapsi kysyi aikoinaan jo aikuiselta mutta leikkisältä Tovelta: "Oletko sinä aikuinen vai lapsi?".

Pohtikaa pienryhmissä, mitä aikuisuus tarkoittaa. Tarkastelkaa aikuisuuden ja lapsuuden välisiä rajoja ja niiden monimutkaisuutta. Miten leikki näkyy myös aikuisen elämässä? Kirjoittakaa tai tehkää käsittekarttoja pohdinnoistanne.

TEHTÄVÄ LIITTYY NÄIHIN OPS:N OSA-ALUEISIIN:

Laaja-alainen oppiminen (L4): Analyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito.

Terveystieto: Identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen.

Uskonto: Elämänkysymykset ja ikäkauteen sekä minäkuvaan liittyvät pohdinnat.

Elämäkatsomustieto: Elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevat keskustelut.

Yhteiskuntaoppi: Yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö.

Kuvataide: Ympäristöjä ja medioita koskevat laajemmat kysymykset.

2. TUNNELMIA KAUPUNKITILASSA

Tove Janssonin Muumi-tarinoissa esiintyy koko elämän kirjo. Tarinat eivät ole vain lapsille tarkoitettuja iltasatuja, vaan oikean elämän kaltaisia tapahtumasarjoja. Muumit saattavat esimerkiksi kiroilla, tupakoida tai juoda alkoholia. Kun Tove alkoi piirtää englantilaiseen The Evening News -lehteen vuonna 1954 Moomin-sarjakuvaa, hänelle annettiin kuitenkin tiukat säännöt: kiellettyjä aiheita olivat kuninkaalliset, politiikka ja seksi.

Mitkä aiheet ovat nykyään tabuja? Saako mistä tahansa kirjoittaa, puhua tai tehdä kuvia? Kuka määrittelee, mikä on soveliaista ja mikä täytyy sensuroida? Ovatko jotkut aiheet sallitumpia fiktiossa kuin faktassa? Vertailla eri ikäryhmiä, yhteiskuntaluokkia ja kulttuureja. Pohtikaa myös omia kokemuksianne.

Keskustelkaa aiheesta pienryhmissä. Etsikää aiheesta ajankohtaisia uutisia ja sosiaalisen median keskustelua. Ottakaa kantaa keskustelussa nousseihin kysymyksiin.

TEHTÄVÄ LIITTYY NÄIHIN OPS:N OSA-ALUEISIIN:

Laaja-alainen oppiminen (L1, L2, L4): Oikean ja väärän sekä eettisen toiminnan pohtiminen. Kulttuurien, uskomusten ja katsomusten vaikutus yhteiskunnassa. Kulttuuriperintöön liittyvät arvot. Vaikuttaminen taiteen keinoin. Analyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito.

Suomen kieli ja kirjallisuus: Pohtivat ja kantaa ottavat tekstit sekä niiden vaikutuskeinot.

Maantieto: Ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset.

Elämäkatsomustieto: Ihmisarvo ja ihmisoikeudet.

Historia: Ihmisten vaikutusmahdollisuudet omana aikanaan.

Yhteiskuntaoppi: Yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Mielenpitojen kanavoituminen yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Kuvataide: Ympäristöjä ja medioita koskevat laajemmat kysymykset. Ympäristöjen kuvakulttuurit ja media.

3. MIELIKUVITUS LIIKKEELLE

Tove oli 1900-luvun puolivälin Suomessa poikkeuksellinen nainen. Hän asetti työn ennen rakkautta ja tavoitteli rohkeasti menestystä taiteilijauralla. Hänellä oli parisuhteita sekä miesten että naisten kanssa, vaikka homoseksuaalisuus oli laitonta Suomessa vuoteen 1971 asti. Hän myös retkeili ja matkusteli itsenäisesti ja piti yksinolosta. Aikalaistensa silmissä hän oli varsin vallankumouksellinen rikkoessaan perinteisiä sukupuolirooleja.

Pohtikaa, miten käsitys sukupuolirooleista on muuttunut. Mitä naisilta ja miehiltä odotetaan nykyään? Kuka määrittelee nämä odotukset? Ovatko omat ajatuksenne ja odotuksenne erilaisia kuin vanhemmillanne tai isovanhemmillanne?

Keskustelkaa aiheesta ryhmässä. Voitte etsiä aiheesta ajankohtaisia uutisia ja sosiaalisen median keskustelua. Ottakaa kantaa keskustelussa nousseihin kysymyksiin.

TEHTÄVÄ LIITTYY NÄIHIN OPS:N OSA-ALUEISIIN:

Laaja-alainen oppiminen (L1, L2, L4): Oikean ja väärän sekä eettisen toiminnan pohtiminen. Kulttuurien, uskomusten ja katsomusten vaikutus yhteiskunnassa. Kulttuuriperintöön liittyvät arvot. Vaikuttaminen taiteen keinoin. Analyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito.

Suomen kieli ja kirjallisuus: Pohtivat ja kantaa ottavat tekstit sekä niiden vaikutuskeinot.

Maantieto: Ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset.

Terveystieto: Identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen. Seksuaalinen kehittyminen ja itsensä arvostaminen.

Uskonto: Elämäkysymykset ja ikäkauteen sekä minäkuvaan liittyvät pohdinnat.

Elämäkatsomustieto: Elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevat keskustelut. Ihmisarvo, ihmisoikeudet ja ihmisten välinen yhdenvertaisuus.

Historia: Yhteiskunnalliset aatteet, niiden merkitykset ja seuraukset. Ihmisten vaikutusmahdollisuudet omana aikanaan.

Yhteiskuntaoppi: Yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Mielenpitojen kanavoituminen yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Kuvataide: Ympäristöjä ja medioita koskevat laajemmat kysymykset. Ympäristöjen kuvakulttuurit ja media.